

སློབ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ། Lesson 13
ཁང་བ་སྤྲོ་ཡག་གི་སློབ། Renting a Room

After having studied this lesson...

1. You will be able to describe in detail your present living space, what the different rooms and facilities are, their quality, rent and what you (dis-)like about it, giving reasons. You will also be able to enquire to a landlord about the availability, price, size, facilities of a room to rent.
2. Using the conditional གཤམ་སྲིད་.....ན་ in the three times, you will be able to include causes (or their lack) and the possible consequences in one and the same sentence - talking about studies, introducing oneself, chatting about the weather, food, shopping, describing a way and travelling. You will be able to actively use the term “only” in all its variations present in the Colloquial Tibetan language.

སྒྲུབ་མཁའ་

ཐི་ཏེ།	ཨ་ཅག་ལགས། ཁང་པ་འདི་བྱེད་རང་གི་རེད་པས།
ཁང་བདག་	ལགས་རེད། ཁང་པ་འདི་ངའི་རེད།
ཐི་ཏེ།	བྱེད་རང་ལ་ཁང་པ་སྟོང་པ་ཡོད་པས།
ཁང་བདག་	ལགས་ཡོད། ཁང་པ་སྟོང་པ་གཅིག་ཡོད་རེད།
ཐི་ཏེ།	ཁང་པ་དེ་ཁང་སྐྱ་གཏོང་གི་རེད་པས།
ཁང་བདག་	ལགས་རེད། དེ་ཁང་སྐྱ་གཏོང་གི་རེད།
ཐི་ཏེ།	བྱེད་རང་གི་ཁང་པ་ལ་ཁྱུ་ཡག་པོ་ཡོད་རེད་པས།
ཁང་བདག་	ཁྱུ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད་རེད།
ཐི་ཏེ།	ཨ་ནི་ཁང་པ་འདི་ལ་བྱི་དང་ཞི་མི་ཡོད་རེད་པས།
ཁང་བདག་	བྱི་དང་ཞི་མི་ཡོད་མ་རེད།
ཐི་ཏེ།	བྱས་ན་ང་ལ་བྱི་ཆེན་པོ་གཅིག་དང་ཞི་མི་རྒྱུ་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད། ངས་དེ་ཆོ་མཉམ་དུ་ཉར་ན་ འགྲིག་གི་རེད་པས།
ཁང་བདག་	འགྲིག་དང་འགྲིག་ དེ་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། བྱི་ཡོད་ན་རྒྱ་མ་སྐྱེ་བས་ཀྱི་མ་རེད།
ཐི་ཏེ།	བྱས་ན་ཁང་པ་དེ་ལ་ཁང་སྐྱ་ག་ཚོད་རེད།
ཁང་བདག་	ཟླ་བ་གཅིག་ལ་སྟོར་མོ་བྲི་གཅིག་རེད།
ཐི་ཏེ།	དེ་གོང་ཆེན་པོ་མ་རེད། ང་ལ་འགྲིག་གི་འདུག བྱས་ན་ཟླ་བ་རྗེས་མར་ང་སྟོན་ན་འགྲིག་གི་རེད་པས།
ཁང་བདག་	ལགས་འགྲིག་གི་རེད། ངའི་བྱ་མོ་སེམས་ཅན་ལ་དགའ་པོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད་རེད། བྱས་ཙང་མོ་དགའ་ པོ་ཡོང་གི་རེད།

སྒྲུབ་ཤིང་གྱི་ཆོག་གསར་ནི།
Vocabulary with syllable explanation

མིང་ཆོག་ནི།	Nouns
ཁང་པ།	house, building, apartment, domicile, habitation ཁང་ as in: ཟ་ཁང་ = restaurant, སྤན་ཁང་ = hospital, འཛིན་ཁང་ = class room, ལྷ་ཁང་ = temple
ནང་།	home, house, (lit. in, inside) ནང་ as in: རྣང་པ་ = Buddhist, the ones who look inside, རྣང་ཆོས་ = Buddhism
ཅི།	at someone's, at someone's house, close, nearby རྩ་ = root, vein, as in: རྩ་བའི་ལྷ་མ་ = root lama
སྤྱོད་ས།	place to stay, home, house སྤྱོད་པ་ = to stay, to live, to sit; ས་ = ground, as in: ལྷ་ས་ = Lhasa, the place of the gods, སྤྱི་ས་ = birth place, ས་ཁུ་མེ་རླང་ནམ་མཁའ་ = [the elements] earth, water, fire, air, space
བཞུགས་ས།	place to stay, home, house (H) བཞུགས་པ་ = to stay, to sit, to live (H), as in: ག་ལེ་བཞུགས་ = “Bye!”; ས་ = earth, place, as in: ལྷ་ས་ = Lhasa, the place of the gods
ཁང་མིག།	room, chamber, compartment, cell ཁང་པ་ = house, room; མིག་ = gaze, sight, vision, eye, as in: རེད་མིག་ = schedule
ཤག།	cell, dwelling, chamber (for monks and workers), as in: ཤག་རྒྱལ་ས་ = room mate
ཁང་བདག།	house owner, landlord ཁང་པ་ = room, house; བདག་ = self, as in: བདག་གཞན་ = self and other, བདག་པོ་ = owner, བདག་སྐྱེ་ = Tibetan grammatical term for the possessor or agent
བྱིས་མཆོས།	neighbour བྱིས་ = home, house, residence; མཆོས་ = companion, person

ཁང་ཟླ།	rent, house rent, room rent ཁང་ = house, room; ཟླ་བ་ = to rent, as in: ཟླ་ཆ་ = salary
མགོན་ཁང་།	hotel, guest house, lodge མགོན་ = མགོན་པོ་ = guest; ཁང་ = house, room
ཉལ་ཁང་།	bedroom, dormitory ཉལ་བ་ = to sleep, to go to sleep; ཁང་ = house, room
གཟེམ་ཁང་།(H)	house, bedroom, hermitage (H) གཟེམ་བ་ = to sleep (H), as in: གཟེམ་འཇགས་གནང་གོ་ = “sleep well, sleep tight”; ཁང་ = house, room
ཉལ་ཁྲི།	bed ཉལ་བ་ = to sleep, ཁྲི་ = throne
ཉལ་ཆས།	blankets, bedding; ཉལ་བ་ = to sleep; ཆས་ = tool, requisite, garments, as in: རྟོན་ཆས་ = clothing, སྡོད་ཆས་ = containers, pots, ཟ་ཆས་ = foodstuff
ས་གདན།	floor rug ས་ = ground, earth; གདན་ = seat, cushion, as in: རྡོ་རྗེ་གདན་ = Vajra Seat, Bodhgaya
ཁ་གདན།	cushion, mattress, rug གདན་ = seat, cushion
ཐབ་ཚང་།	kitchen ཐབ་ = stove, , not to be confused with: ཐབས་ = method, means; ཚང་ = nest, as in: ལྷག་ཚང་ = Tiger's Nest (monastery, Bhutan)
ཐབ།	stove, kitchen range, hearth, fireplace
གསོལ་ཐབ།(H)	stove, hearth (H) གསོལ་ = honorific marker, as in: གསོལ་ཇ་ = tea (H), གསོལ་སྒྲན་ = medicine (H))
སྒྲོག་ཐབ།	electric stove སྒྲོག་ = electric light, electricity, as in: སྒྲོག་ཁྲུང་ = computer, "electronic brain"; ཐབ་ = stove
སྒྲོག།	electricity, power, light
ཚམས་ཆེན།	reception hall, assembly hall, living room, comes from: འཛོམ་བ་ = gathering, to be collected; ཆེན་ = big
འབྲུས་ཁང་།	washroom འབྲུས་བ་ = to wash; ཁང་ = house, room
ཆབ་གསང་།	pee and poo (H) ཆབ་ = water (H), as in: ཡོན་ཆབ་ = water offering; གསང་ = secret, as in: གསང་ལྷགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་བ་ = the secret vajrayana, mantrayana)
གསང་སྦྱང།	lavatory, toilet, bathroom, washroom, restroom གསང་ = secret; སྦྱང་ = behaviour, business, conduct, as in: བེད་སྦྱང་བྱེད་

	བ་ = to use, to utilize, and སྦྱང་འཇུག = <i>Entering the Conduct (of a Bodhisattva)</i>
ཐོག་བརྩེགས།	floor, storey (first, second, etc) (syn: ཁང་བརྩེགས་)
	ཐོག་ = up, upper, on top; ས་ = earth, ground, as in: ལྷ་ས་ = Lhasa
ས་མཐིལ།	floor ས་ = earth, ground, as in: ལྷ་ས་ = Lhasa; མཐིལ་ = palm of one's hand
ལྷན་རྒྱ།	garden ལྷན་ = to reconcile, settle, meditate; ར་ = fence, as in: རྩོད་ར་ = debate ground, and གངས་རི་ར་བའི་སྐོར་བའི་ཁྱིམ་ཁམས་སུ་ = The Pure Land, surrounded by a fence of snow mountains
སྐལ་འཛིགས།	stairs, ladder སྐལ་ = stairs, ladder; འཛིགས་པ་ = to climb, as in: རི་འཛིགས་པ་ = to climb mountains, to hike
རྒྱལ་སྐོ།	main door, main entrance, རྒྱལ་ = རྒྱལ་པོ་ = king, as in: ཕྱི་རྒྱལ་ = foreign country, རྒྱལ་ཁབ་ = nation; སྐོ་ = door
སྐོ་ལྷགས།	lock, padlock སྐོ་ = door; ལྷགས་ = iron, metal
མཐུན་རྒྱུ།	facilities མཐུན་པ་ = to be harmonious, in accordance, as in: མཐུན་པའི་སྦུན་བཞི་ = the four harmonious siblings; རྒྱུ་ = conditions, as in: རྒྱུ་རྒྱུ་ = causes and conditions
བརྟན་འཕྲིན།	television བརྟན་ = replica, reflection, as in: གཟུགས་བརྟན་ = reflection; འཕྲིན་ = message, news, communication
རྒྱུང་འཕྲིན།	radio རྒྱུང་ = air, wind, as in: རྒྱུང་ཏ་ = wind horse; འཕྲིན་ = message, news, communication
འབྲ།	insect, bug, maggot, worm not to be confused with: བྲ་ = boy, son
བྱ་ཆོག་ནི།	Verbs
ཁང་བ་སླ་བ།	to rent an apartment, house (tenant) (ཐ་དད་པ་) ཁང་བ་ = house, room; སླ་བ་ = to rent, as in: སླ་ཆ་ = salary
ཁང་སླ་གཏོང་བ།	to put into rent, to let out an apartment, house (landlord) (ཐ་དད་པ་) ཁང་བ་ = house, room; སླ་བ་ = to rent, གཏོང་བ་ = verbalizer

གནས་ཚང་གཡར་བ།	to find lodging, to give lodging (ཐ་དད་པ་) གནས་ = place, abode, to abide, as in: གནས་མངའ་ = pilgrimage; ཚང་ = nest, as in: ཐབ་ཚང་ = kitchen; གཡར་བ་ = to lend, to borrow
གཙང་མ་བཟོ་བ།	to clean, to make clean (ཐ་དད་པ་) གཙང་མ་ = clean; བཟོ་བ་ = to make, verbalizer
ཕྱགས་མ་རྒྱག་པ།	to sweep dust, use a broom (ཐ་དད་པ་) ཕྱགས་མ་ = broom; རྒྱག་པ་ = to do, verbalizer
ཐྱིས་པ།	to erase, to sweep away, to clean up (ཐ་དད་པ་)
སློག་སྒར་བ།	to turn on the light (ཐ་དད་པ་) སློག་ = electricity, as in: སློག་ཤང་ = computer; སྒར་བ་ = to turn on, as in: གོང་སྒར་བ་ = to increase the price
སློག་བསོད་པ།	to switch off (lit. kill) the light (ཐ་དད་པ་) སློག་ = electricity, as in: སློག་ཤང་ = computer; བསོད་པ་ = to kill
ནང་སྒྲོམ་པ།	to move house, to move (syn: (ཁང་པ་)སྒྲོམ་པ་)(ཐ་དད་པ་) ནང་ = inside, home, as in: ནང་པ་ = Buddhist, ནང་ཆོས་ = Buddhism
རྒྱ་ཆོག་ནི།	Adjectives
དེང་རབས་ཅན།	modern, contemporary དེང་ = now, at this time, as in: དེང་སང་ = these days; རབས་ = race, lineage, as in: མི་རབས་ = generation, and དུས་རབས་ = century; ཅན་ = having, as in: སེམས་ཅན་ = animals (lit. having mind)
གཙང་མ།	clean, neat
བཙོག་པ།	filthy, dirty, unclean
ཁྱིམ་པོ།	quiet, peaceful, calm
	སེམ་པོ་ = happy

Vocabulary with example sentences

ཁང་པ། = house, building, apartment

ཁྱེད་རང་ལ་ཁང་པ་སྟོང་བ་ཡོད་པས། – Do you have an empty room?

ནང་། = home, house (lit. in, inside)

དེ་རིང་ངའི་ནང་ལ་ཕེབས་རྒྱུ་གནང་། – Please come to my home today!

སྒྱ། = at someone's, at someone's house, close, nearby

ངའི་རྩ་ལ་བཞུགས་པ་ཡོད། – I have a place to sit next to me / by me.

སྤོང་སྒྱ། = place to stay, home, house

ཁྱེད་རང་གི་སྤོང་སྒྱ་དེ་སྤྱིང་བོ་འདུག་གས། – Is your place (where you live) nice?

བཞུགས་སྒྱ། = place to stay, home, house (H)

སྤོལ་མའི་བཞུགས་སྒྱ་ག་པར་ཡོད་རེད། – Where is the place where Dolma lives?

ཁང་མིག། = room, chamber, compartment, cell

ཁང་པ་ཅིག་ལ་ཁང་མིག་ག་ཚད་ཡོད་རེད། – How many rooms are there in one house?

ཤག། = room (within a compound) (for monks or workers)

བྱ་མའི་ཤག་ལ་ཕེབས་ཆོག་གི་མ་རེད། – It is not allowed to go the girls' rooms (lit. cells)

ཁང་བདག། = house owner, landlord

ཁང་བདག་འདི་མི་ཡག་པོ་ཞིང་ཤགས་འདུག། – This house owner is a very nice / good person.

བྱིམ་མཆོས། = neighbour

ཁྱེད་རང་ལ་བྱིམ་མཆོས་མང་བོ་ཡོད་པས། – Do you have a lot of neighbours?

ཁང་སྒྲ། = rent, house rent, room rent

ཉིན་མ་གཅིག་ལ་ཁང་སྒྲ་ལ་སྒོར་མོ་ག་ཚད་རེད། – How much is the room rent for one day?

མགོན་ཁང་། = hotel, guest house, lodge

McLeod ལ་མགོན་ཁང་མང་བོ་འདུག། – There are a lot of guesthouses in McLeod Ganj.

ཉལ་ཁང་། = bedroom, dormitory

ངའི་ཉལ་ཁང་འདི་སྤྱིང་ཤོས་རེད། – My bedroom is the nicest / most pleasant.

གཟིམ་ཁང་། (H) = house, bedroom, hermitage (H)

སྐད་ལགས་ཀྱི་གཟིམ་ཁང་ག་པར་ཡོད་རེད། – Where is the teacher's house / bedroom?

ཉལ་ཁྲི། = bed

མགོན་ཁང་དེའི་ནང་ལ་ཉལ་ཁྲི་གཉིས་ལས་མི་འདུག། – There are only two beds in the guest house.

ཉལ་ཆས། = blankets, sleeping bag

ཉལ་ཆས་མཐུག་པོ་དེ་དྲོད་པོ་ཞིང་གསལ་འདུག – This thick blanket is very warm.

ས་གདན། = floor rug

ས་གདན་ཆེན་པོ་འདི་ཡག་པོ་ཞིང་གསལ་འདུག – This large floor rug is very good.

ཁ་གདན། = cushion, mattress, rug

ཁོང་ཁ་གདན་གྱི་སྐང་ལ་བཞུགས་འདོད་ཡོད་རེད། – She / he wants to sit on the rug / cushion.

ཐབ་ཚང་། = kitchen

ང་ལ་ཐབ་ཚང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། – I have only one kitchen.

ཐབ། = stove, kitchen range, hearth, fireplace

ང་ལ་ཡང་ཐབ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། – I also have only one stove.

གསོལ་ཐབ། (H) = stove, hearth (H)

ཁྱེད་རང་གི་གསོལ་ཐབ་འདི་དཔེ་ཡག་པོ་འདུག་ག – Your (honorific) stove is very good, isn't it?

སྒྲིག་ཐབ། = electric stove

དེང་སང་སྒྲིག་ཐབ་འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད་རེད། – These days there are all types of electric stoves.

སྒྲིག། = electricity, power, light

སྒྲིག་གལ་ཆེན་པོ་རེད། – Light is important.

ཚམས་ཆེན། = reception hall, assembly hall, living room

ཁ་སང་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཚམས་ཆེན་ནང་ལ་བྱིན་པ་ཡིན། – Yesterday we all went to the living room.

འཇུས་ཁང་། = washroom

འཇུས་ཁང་ནང་ལ་ཚུ་མི་འདུག – There is no water in the washroom.

ཆབ་གསང་། = poo and pee (H)

ཁོང་ཆབ་གསང་ལ་ཐེབས་སོང་ངས། – Did he / she go to toilet?

གསང་སྦྱོད་། = lavatory, toilet, bathroom, washroom, restroom (*not polite*)

ང་གསང་སྦྱོད་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། – I'll go to the toilet.

ཐོག་བརྟེན། = floor, storey (first, second, etc) (syn: ཁང་བརྟེན།)

འཛིགས་མེད་ཀྱི་ནང་ཐོག་བརྟེན་གཉིས་པ་ལ་ཡོད་རེད། – Jigmey's home is on the second floor.

ས་མཐོལ། = floor, ground floor, syn. ཞ་ལ་

ས་མཐོལ་དེ་གང་མོ་ཞིང་བོ་ཡོད་རེད། – It is very cold on the ground floor.

ལྷ་རྒྱུ། = garden

ང་མེ་ཏོག་ལྷ་རྒྱུ་ལ་དགའ་བོ་ཞིང་གསལ་ཡོད། – I love flower gardens.

སྐས་འཛེགས། = stairs

ངའི་ཤག་ལ་འགོ་ན་དོ་སྐས་མང་པོ་འཛེགས་དགོས་རེད། – If one goes to my place, one has to climb up a lot of stone stairs.

རྒྱལ་སྒོ། = main door, main entrance

མགོན་ཁང་གི་རྒྱལ་སྒོ་བརྒྱབ་འདུག། – The main gate of the guest house is closed.

སྒྲི་ཕྱགས། = lock , padlock

ཁང་བ་ལ་སྒྲི་ཕྱགས་རྒྱག་དགོས་རེད། – One has to lock the house with a pad lock.

མཐུན་སྦྲུལ། = facilities

མགོན་ཁང་ཁ་ཤས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲུལ་ཡག་པོ་མི་འདུག། – In some guest's houses, the facilities are not good.

བརྟན་འཕྲིན། = television

ང་བརྟན་འཕྲིན་ལྟ་ཡག་ལ་དགའ་བོ་ཡིད། – I like watching TV.

རྒྱུང་འཕྲིན། = radio

ང་རྒྱུང་འཕྲིན་ཉན་ཡག་ལ་ཡང་དགའ་བོ་ཡིད། – I also like listening to the radio.

འབྲ། = insect, bug, maggot, worm

མགོན་ཁང་ནང་ལ་འབྲ་མང་པོ་འདུག། – There are a lot of insects in the guest house.

ཁང་བ་སྤྲོ་བ། = to rent an apartment, house (as tenant) (ཐ་དད་བ་)

ངས་གསུང་ཆོས་སྐབས་ལ་McLeod ལ་ཁང་བ་སྤྲོས་བ་ཡིན། – I rented a room in McLeod during the teachings.

ཁང་སྤྲོ་གཏོང་བ། = to rent / let out an apartment, house (as landlord) (ཐ་དད་བ་)

ཁང་བདག་གིས་ང་ལ་ཁང་བ་ཅིག་ཁང་སྤྲོ་བ་ཏང་བ་རེད། – The house owner let me out the room.

གནས་ཚང་གཡར་བ། = to find lodging, to give lodging (ཐ་དད་བ་)

ཨ་ཅག་ལགས་ཉིན་མ་གཅིག་གི་རིང་ང་ལ་གནས་ཚང་གཡར་ཐོགས་གནང་། – Ma'am, please give me lodging for one day!

གཙང་མ་བཟོ་བ། = to clean, to make clean (ཐ་དད་བ་)

ང་གཙང་མ་བཟོ་ཡག་ལ་དགའ་བོ་ཡིད། – I like cleaning.

ཕྱགས་མ་རྒྱག་བ། = to sweep, to use a broom (ཐ་དད་བ་) syn: གད་རྒྱག་བ་

འཛིན་གྲའི་ནང་ལ་གད་(ཕྱགས་མ་)རྒྱག་དགོས་རེད། – One should sweep the class (room).

ཕྱིས་བ། = to erase, to sweep away, to clean up (ཐ་དད་བ་)

ངས་ནག་པང་དེ་རས་ཀྱིས་ཕྱིས་བ་ཡིན། – I cleaned / erased the black board with a cloth.

སློག་སྤར་བ། = to turn on the light (ཐ་དད་པ་)

ནག་ཁུང་ཆགས་ན་སློག་སྤར་དགོས་རེད། – If it gets dark, one has to turn on the light.

སློག་བསོད་བ། = to switch off the light (lit. to kill the light) (ཐ་དད་པ་)

མི་ཅིག་གཉིད་ཁུག་བསྐད་ཡོད་ན་སློག་བསོད་དགོས་རེད། – If one person sleeps, one has to switch off the light.

ནང་སློབ། = to move house, to move (syn: (ཁང་པ་)སློབ་པ་) (ཐ་དད་པ་)

ཁ་སང་ངའི་གྲོགས་མའི་ནང་སློབ་པ་རེད། – Yesterday, my friend moved house.

དེང་རབས་ཅན། = modern, contemporary, from nowadays

དེང་རྒྱུས་ཀྱི་མི་དེ་ཆོ་སྤྱད་པོ་རེད། – Modern people are clever.

གཙང་མ། = clean, neat

གཙང་མ་བྱས་ན་ལྷས་ལ་ན་ཆ་ཡོང་གི་མ་རེད། – If one keeps (lit. does) clean, one will not get sick.

བཙོག་པ། = filthy, dirty, unclean

ས་ཆ་འདི་བཙོག་པ་མ་བཟོ་རོགས་གནང་། – Please don't make this place dirty.

DID YOU KNOW...?

When you say གསང་སྤྱད་ (toilet)
you are *actually* saying:

“secret conduct.”

(གསང་ = secret; སྤྱད་ = behaviour)

Likewise, when you use
its honorific version

ཆབ་གསང་,

you are actually saying:

“secret water.”

(ཆབ་ = water (H), གསང་ = secret)

Different Ways of Saying Only – གཅིག་སྤྱད་, ལས་, མ་གཏོགས་.

གཅིག་སྤྱད་

གཅིག་སྤྱད་ literally means "alone" and is sometimes used to express "only". For example:

ང་རང་གཅིག་སྤྱད་བོད་ལ་འགོ་གི་ཡིན།

I am going to Tibet **alone**.

When གཅིག་སྤྱད་ is used to express "only," the verb which follows is *not* negated. For example:

ང་ལ་ཙཱ་ཙཱ་གཅིག་གཅིག་སྤྱད་ཡོད།

ང་ལ་ཙཱ་ཙཱ་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། (more common)

I have **only** one older brother.

བཀྲ་ཤིས་ལ་སྒྲོར་མོ་བཙུ་ལྔ་གཅིག་སྤྱད་ཡོད་རེད།

བཀྲ་ཤིས་ལ་སྒྲོར་མོ་བཙུ་ལྔ་ལས་ཡོད་མ་རེད།

བཀྲ་ཤིས་ལ་སྒྲོར་མོ་བཙུ་ལྔ་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་རེད། (more common)

Tashi has **only** fifteen rupees.

ཟ་ཁང་ལ་མོག་མོག་གཅིག་སྤྱད་ཙཱ་ཙཱ་ང་ནང་ལ་ལོག་པ་ཡིན།

ཟ་ཁང་ལ་མོག་མོག་མ་གཏོགས་མེད་ཙཱ་ཙཱ་ང་ནང་ལ་ལོག་པ་ཡིན།

They **only** had momos at the restaurant. Therefore I went back home.

བྱུགས་སློལ་མི་བརྒྱ་གཅིག་ཕུ་སླེབས་སོང་།
བྱུགས་སློལ་མི་བརྒྱ་མ་གཏོགས་སླེབས་མ་སོང་། ཡིན་ནའི་སྦྱིད་པོ་ཞིང་ལྷགས་བྱུང་།
Only ten people came to the party. But it was a lot of fun.

ལས་

The syllable **ལས་** can also carry this meaning of “only”. It literally means “from.” Therefore, since “more” is already implied, the meaning becomes “more than.” When **ལས་** is used to express “only”, the verb which follows is *always* negated. For example:

ང་ལ་ཕུ་གྲ་གཉིས་ལས་མེད།
I have **only** two children.
(lit. I have no more than two children.)
འདི་ནས་མཚོད་རྟེན་གྱི་བར་དུ་སྐར་མ་བརྒྱ་ལས་འགོར་གྱི་ཡོད་མ་རེད།
It takes **only** ten minutes to reach the stupa from here.
(lit. It doesn't take more than ten minutes to reach the stupa from here.)

མ་གཏོགས་

Depending on the context, **མ་གཏོགས་** can have various meanings, such as “only”, “apart from”, “except for” or “unless.” When it means “only,” its usage is the same as for **ལས་**, and the verb which follows is *always* negated. For example:

དགོན་པ་འདིར་གྲ་བ་སྟུ་མ་གཏོགས་མི་འདུག།
There are **only** thirty monks in this monastery.
(lit. Apart from thirty, there are no [more] monks in this monastery.)
ང་བལ་ཡུལ་ལ་ཟླ་བ་ལྔ་མ་གཏོགས་ཟོང་གི་མིན།
I will stay **only** five months in Nepal.
བསྟན་འཛིན་ལ་སྟོར་མོ་བདུན་ཅུ་མ་གཏོགས་མེད་ཅང་དེབ་དེ་ཉི་ཐུབ་མ་སོང་།
Since Tenzin had **only** seventy rupees, he was unable to buy that book.

When **མ་གཏོགས་** is not negated, it is translated as “except for”, “apart from”, etc. For example:

ཟླ་བ་མ་གཏོགས་སློབ་ཕྱག་ཚང་མ་འཛིན་གྲ་ལ་སླེབས་སོང་།

Apart from Penpa, all students came to class.

ང་འཐེན་ཕྱག་མ་གཏོགས་ཐོད་པའི་ཁ་ལག་ཚང་མ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།
Except for thenthuk, I like all Tibetan food.

It could also be the other way around, so that it means "except for" and the verb is negated:

ང་ཀྱ་ཤུ་མ་གཏོགས་ཤིང་ཏྲག་གཞན་དག་ལ་དགའ་པོ་མེད།
Except for apples, I do not like any other fruits.

Which then comes very close to:

ང་ཀྱ་ཤུ་ལ་མ་གཏོགས་དགའ་པོ་མེད། I like only apples.

When **མ་གཏོགས་** precedes a **verb**, it is normally translated as "unless." The verb which follows may or may not be negated, depending on the context.

The formula:

Verb (past) + **ན་མ་གཏོགས་** + verb (present or future).

For example:

ལམ་ཀ་ལ་གཟབ་གཟབ་བྱས་ན་མ་གཏོགས་རིལ་གྱི་རེད།
Unless you're careful [out] in the street, you'll fall down.

བྱེད་རང་ཕྱགས་སློལ་ཕེབས་ན་མ་གཏོགས་ང་འགྲོ་གི་མིན།
Unless you go to the party, I won't either.

ཚིག་གསར་པ་དེ་ཚོ་བཤོད་སྟོད་བཏང་ན་མ་གཏོགས་ག་ལེ་ག་ལེ་བརྗེད་འགྲོ་གི་རེད།
Unless you use [your] new words, you'll slowly forget them!

Note: བརྗེད་འགྲོ་ means "will forget" – particularly emphasising the process of forgetting. See Lesson 30.

The Conditional: “If...”

The use of the conditional is very common in Tibetan and therefore of the utmost importance. The hardest part is probably getting used to the fact that the "if" is positioned in the *middle* of the Tibetan sentence. Furthermore, it is important to remember that only auxiliaries related to བདག (i.e. ཡིན་, མིན་, ཡོད་ and མེད་) are used in conditional constructions.

The formula:

Condition + ན་ + rest of the sentence

This usage of the conditional makes a distinction between something that is possible and something that is unreal. For example:

Possible: "If you *have* time, please help me!"

Unreal: "If she *had* had the time, she would have helped me."

To add extra emphasis to the conditional aspect, one begins the sentence with གཤམ་སྲིད་.

a) The Conditional, with the verbs "to have" and "to be"

གཤམ་སྲིད་ཁྱེད་རང་དབྱིན་ཇི་ཡིན་ན་དབྱིན་སྐད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

If you are a Westerner, you (already) know English.

གཤམ་སྲིད་ཁོང་ཉིན་དུ་མིན་ན་ལྷ་ཁང་འདི་ལ་འགྲོ་ཆོག་གི་མ་རེད།

If she is not a Hindu, she is not allowed to enter this temple.

Note: ཆོག་ means "to be allowed"; it is a secondary verb. See Lesson 25.

ང་ལ་དུས་ཚོད་རྟག་ན་སྤྲུགས་སློབ་ལ་ཡོང་གི་ཡིན།

If I have time, I will come to the party.

ཁྱེད་རང་ལ་དདུལ་མེད་ན་ངས་གཡར་ཆོག།

If you don't have any money, I'll lend you some.

b) The Conditional and the Present tense

For the structure to be grammatically correct, any verb that precedes ན་ should be in the Past tense. This is because the condition always precedes the consequence (i.e. the second part of the sentence). However, in spoken Tibetan the Present tense is sometimes used. For example:

ཟ་ཁང་འདིར་ཁ་ལག་ཟ་ན་གྲོད་ཁོག་ན་གི་རེད།

If you eat in this restaurant, you'll get a stomach ache.

It is much better to say:

ཟ་ཁང་འདིར་ཁ་ལག་བཟས་ན་གྲོད་ཁོག་ན་གི་རེད།

Likewise:

གལ་སྲིད་ཁྱེད་རང་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱས་ན་དཀའ་ལས་ཁག་གི་རེད།

If you work a lot, you will get tired.

གལ་སྲིད་ཁྱེད་རང་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་དཀའ་ལས་ཁག་གི་རེད།

If you work a lot, you will get tired.

The difference between the above two sentences is that the second is more specific and the first (without auxiliary) more general. When there is an auxiliary, we are talking about a concrete situation. If the verb directly precedes the ན་, we are not talking about anything specific but rather about a general truth or fact.

སློབ་ཕྱག་ཚོས་བསྐྱར་སྦྱོང་མ་བྱས་ན་ཆོག་དེ་ཆོ་བརྗེད་ཀྱི་རེད། or: བརྗེད་འགོ་གི་རེད།

If the students don't do the review, [they] will forget the words.

ཁྱེད་རང་རང་སྦྱོང་མ་བྱས་ན་མཁན་ལགས་ཀྱིས་བཀའ་བཏུན་གནང་གི་རེད།

If you do not do your homework, teacher will scold [you].

If the situation is acute or extreme, the auxiliary འདུག་ is sometimes used before ན་. For example:

ཁྱེད་རང་ངའི་བྱི་ལ་ཞེད་ཀྱི་འདུག་ན་ངས་བཏགས་ཆོག།

If you are (really) afraid of my dog, then I'll tie him up.

Note: the Present Conditional is commonly used to express both of the following constructions: “May I ... ?”, “Is it fine if ...” For example:

ངས་སློབ་བརྒྱབ་ན་འགྲིག་གི་རེད་པས།

May I close the door? (lit. is it okay if I close the door?)

སེམས་ཅན་ལ་གཞོན་པ་སྐྱེལ་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད།

It is not okay to harm sentient beings.

ཁྱེད་རང་ངའི་ཆེག་མཛོད་བེད་སྤྱད་བཏང་ན་འགྲིག་གི་རེད།

You may use my dictionary. (lit. it's fine if you use my dictionary.)

c) The Conditional and the Future tense

The Future Conditional is not very common. The Present Conditional is sometimes used to express a future condition. But, to be correct, one should use the future auxiliaries. For example:

གལ་སྲིད་ངའི་རོགས་པ་བོད་ལ་ཕྱབས་ཡག་ཡིན་ན་ང་ཡང་འགྲོ་གི་ཡིན།

If my friend is going to Tibet, then I will go too.

གལ་སྲིད་ཁོང་ཁ་ལག་ཞེ་དྲགས་ཟ་ཡག་མིན་ན་ངས་མོག་མོག་ཉུང་ཉུང་མ་གཏོགས་བཟོ་གི་མིན།

If she's not going to eat much, I will only prepare a few momos.

d) The Past Possible

This mode of the conditional expresses a (probable) past action and its consequence. For example:

གལ་སྲིད་ནད་པ་དེས་སྤྲོན་ཚང་མ་བཟས་ཡོད་ན་ན་ཚ་དྲག་གི་རེད།

If the patient **has taken** all of the medicine, he will recover.

གལ་སྲིད་ནད་པ་དེས་སྤྲོན་ཚང་མ་བཟས་ཡོད་ན་དྲག་ཡོད་རེད།

If the patient **has taken** all of the medicine, he has recovered.

ཁྱེད་རང་གིས་ཁ་ལག་བཟོས་མེད་ན་ངས་མོག་མོག་ཉླས་ཡོང་གོ།

If you **haven't cooked** (yet), I will buy momos and come.

ཁོང་གིས་ཆང་དང་ཨ་རག་མང་པོ་བཏུང་མེད་ན་མགོ་ན་གི་མ་རེད།

If he **has not drunk** lots of *chang* and liquor, he won't have a headache.

ཁྱེད་རང་གིས་དཔེ་ཆ་འདི་སྒྲོག་ཡོད་ན་ད་ལྟ་ང་ལ་གཡམ་རོགས་གནང་།

If you have read this pecha, please lend it to me now.

Better:

ཁྱེད་རང་གིས་དཔེ་ཆ་འདི་སློབ་ཆར་ཡོད་ན་ད་ལྟ་ང་ལ་གཡར་རོགས་གནང་།

e) The Past Unreal

Here one talks about an imaginary scenario. For example:

གལ་སྲིད་ངས་ཞི་མི་ལ་ཤ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཁོས་བཟས་པ་ཡོད། བཟས་ཡོད་རེད།

or: བཟས་ཆར་ཡོད་རེད། (with secondary verb ཆར་)

If I **had given** the cat some meat, it would have eaten it.

(In reality, no meat was either given or eaten.)

གལ་སྲིད་ཁྱེད་རང་ཆང་དང་ཨ་རག་མང་པོ་མ་བཟུང་པ་ཡིན་ན་ཁྱ་མགོ་ན་ཡོད་མ་རེད། ན་པ་མེད།

If you **hadn't drunk** (so) much *chang* and liquor, you wouldn't have a headache.

(But the fact is that the person *has* drunk too much and *does have* a headache.)

གལ་སྲིད་འཇམ་དབྱངས་ཐུགས་སློལ་མ་ཐེབས་པ་ཡིན་ན་ཁྱ་མོ་སློང་རྗེ་པོ་དེ་ཐུག་ཡོད་མ་རེད།

If Jamyang had not come to the party, he would not have met that pretty girl.

(But he did come and they did meet.)

བསོད་ནམས་ལ་དངུལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཁོང་གིས་གནམ་གྲུའི་ནང་ལ་ཐེབས་པ་ཡོད། ཐེབས་ཡོད་རེད ཡིན་ནའི་དངུལ་མེད་ཅང་རྒྱང་འཁོར་བཏང་ནས་ཐེབས་སོང་།

If Sonam had had the money, she would have gone by plane. But, since she didn't, she went by bicycle.

Tip: The ending བ་ཡོད་ is significant. The ཡོད་ indicates that the speaker *has the experience* – the knowledge that such and such would have happened.

f) The Conditional with secondary verbs.

The conjugation of secondary verbs in the Conditional mode differs slightly from that of full verbs. For example:

(གལ་སྲིད་)ཁོང་ངའི་སློབ་ཁྲིམས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་འདོད་ཡོད་ན་ངས་གཡར་གྱི་ཡིན།

If she would like to use my computer, I'll lend it.

(གལ་སྲིད་)ཁྱེད་རང་བོད་ཇ་འཐུང་འདོད་མེད་ན་གལ་ཡོད་མ་རེད།

It's no problem if you don't want to drink Tibetan tea.

(གལ་སྲིད་)ང་རྒྱལ་ས་ལ་འགོ་འདོད་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ང་ཕྱིན་པ་ཡོད། or: ང་ཕྱིན་ཚར་པ་ཡོད། ཡིན་ནའི་འགོ་
སློང་འདོད་མ་བྱུང་།

I'd have gone to town if I'd wanted to. But I didn't want to.

(གལ་སྲིད་)མོག་མོག་ཚང་མ་ཟ་མ་ཐུབ་ན་ཁྱི་ལ་སྤྲད་རོགས་གནང་།

If [you] are unable to eat all the momos, then give them to the dog(s).

(གལ་སྲིད་)སང་ཉིན་ཁྱེད་རང་ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ཐེབས་ཐུབ་ན་སྤྱིད་པོ་ཡོད་གི་རེད།

It will be nice if you are able to join us tomorrow.

ངའི་མོ་མོ་ལགས་སྤན་ཁང་ལ་བཞུགས་དགོས་ཡོད་ན་ངས་ཁོང་མཇུག་གར་འགོ་གི་ཡིན།

If my grandmother has to stay in hospital, I will go and see her.

ཨ་ནི་གལ་སྲིད་ཁོང་གཤག་བཅོས་བྱེད་དགོས་མེད་ན་ཁོང་མགྱོགས་པོ་ནང་ལ་ལོག་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

And if she doesn't need an operation, she will be able to go back home soon.

Test yourself at the end of the lesson

1. Am I able to tell somebody in detail about how I live, weighing what the advantages and disadvantages of the available rooms and facilities (and their lack of) are and discuss with an (imaginary) landlord about price, size, quality of a room/apartment I might be interested to rent?
2. Am I able to form complex sentences which include both, a condition or its lack and its possible consequences talking about everyday topics I'm familiar with such as food, weather, studies, etc.? Am I able to say "only" in various ways?